

Amasra'nın Koruyucu Aziz'i: Amasra'lı Aziz Georgios'un Tarihi ve Mirası

Giriş: Amasra'nın Kutsal Mirası ve Aziz Georgios

Karadeniz'in incisi olarak bilinen Amasra, köklü tarihi ve doğal güzellikleriyle öne çıkan bir şehirdir. Bu zengin mirasın önemli bir parçası da Bizans dönemine ait kutsal figürler ve onların hikayeleridir. Bu kapsamlı incelemede, Amasra'nın koruyucu azizlerinden biri olan Amasra'lı Aziz Georgios'u detaylı bir şekilde ele alarak, onun hayatını, mucizelerini ve Amasra'nın tarihsel dokusuyla olan derin bağını keşfedilecektir.

Tarihsel anlatıya başlamadan önce, Hristiyan dünyasında "Ejderha Katili" olarak bilinen ve 23 Nisan'da anılan Büyük Şehit Aziz Georgios ile Amasra'lı Aziz Georgios'un farklı kişiler olduğunu belirtmek büyük önem taşımaktadır.¹ Büyük Şehit Aziz Georgios, Kapadokyalı olup, Roma İmparatoru Diocletian döneminde (303 yılında) şehit edilmiş bir askerdir. Onun hayatı, işkencelere karşı gösterdiği direnç ve mucizelerle doludur; örneğin, demir sandallarla yürütülmesi, kaynar kireç kuyusundan sağ çıkması ve putları parçalaması gibi olaylar anlatılır.¹ Amasra'lı Aziz Georgios ise 8. yüzyılın sonları ile 9. yüzyılın başlarında yaşamış bir piskopos ve çilecidir; kendisi bir askeri şehit değil, ruhani bir liderdir. Bu ayrım, konunun doğru anlaşılması ve yaygın yanlış anlaşılımların önüne geçilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Bu iki farklı azizi net bir şekilde birbirinden ayırmak, Amasra'lı Aziz Georgios'un kendine özgü tarihsel bağlamını vurgulamak için hayati bir adımdır ve okuyucunun zihninde oluşabilecek karışıklığı gidermeye yardımcı olur.

Bizans Döneminde Amasra (Amastris): Bir Liman ve Dini Merkez

Antik çağlardaki adıyla Amastris olarak bilinen Amasra, Bizans İmparatorluğu döneminde Karadeniz kıyısında stratejik ve ekonomik açıdan büyük önem taşıyan bir şehirdi.² Şehir, Bizans tarihindeki ilk görünümünü 695 yılında, yerel bir keşiş olan Kyros'un İmparator II. Justinian'ın tahtını yeniden kazanacağını tahmin etmesiyle kaydetmiştir.² Amasra, özellikle 9. yüzyıldan itibaren Karadeniz'deki deniz iletişiminin ana limanlarından biri ve önemli bir askeri üs olarak öne çıkmıştır.² 10. yüzyılda Niketas David Paphlagon tarafından Paphlagonia'nın "gözü" ve kuzeydeki İskitlerle (Ruslar) yapılan ticaretin "Emporion"u (ticaret merkezi) olarak anılması,

Amasra'nın bu dönemdeki refahını ve ticari canlılığını açıkça göstermektedir.³ Bu tanımlamalar, şehrin bölgesel ve uluslararası ticaretteki merkezi rolünü vurgulamaktadır.

Amasra, Bizans döneminde sadece ticari ve askeri değil, aynı zamanda dini açıdan da önemli bir merkezdi. Başlangıçta Gangra'ya bağlı bir piskoposluk iken, 940 yılına gelindiğinde metropolitlik seviyesine yükseltilmiştir.³ Bu dini statü yükselişi, şehrin artan önemini ve dini otoritesini pekiştirmiştir. İdari olarak ise 10. yüzyılda Paphlagonia themasının bir şehri ve bir kalepanonun (yerel vali) merkeziydi; 12. yüzyılda ise bir doux (askeri vali) tarafından yönetildiği görülmektedir.³ Bu idari ve dini yükseliş, Amasra'nın Bizans İmparatorluğu içindeki çok yönlü önemini ortaya koymaktadır.

Şehrin Bizans dönemindeki varlığı, özellikle dış saldırılara karşı geliştirilen tahkimatlarla karakterize edilmiştir. 9. yüzyılda Rusların Karadeniz sahillerine düzenlediği akınlar sonrasında, Amasra Kalesi'nin savunmasını güçlendirmek amacıyla yeni sur duvarları inşa edilmiştir.⁴ Bu dönemde inşa edilen duvarlarda Erken Bizans'a kıyasla daha küçük boyutlu taşlar ve daha kalın harç kullanıldığı, ayrıca tuğla malzemenin de devreye girdiği tespit edilmiştir.⁴ Antik kentin anakaraya yayılan kısmı, muhtemelen Rus saldırısından sonra terk edilerek, Amasra'nın yeni surlar içinde, yarımadaının boynu ve dik yamaçlarında iki limanıyla birlikte yeniden yapıldığı görülmektedir.³ Bu şehrsel dönüşüm, Amasra'nın dış tehditlere karşı sadece askeri değil, aynı zamanda kentsel yapılarını da yeniden şekillendirerek gösterdiği adaptasyon ve direncin somut bir örneğidir. Bu durum, şehrin hayatta kalma stratejilerini ve stratejik konumunun önemini vurgularken, aynı zamanda Aziz Georgios'un Vita'sında bahsedilen koruyucu rolünün fiziksel altyapıdaki karşılığını da ortaya koymaktadır. Şehrin bu şekilde küçülerek tahkimatlarını güçlendirmesi, Bizans şehirlerinin zorlu dönemlerde nasıl bir savunma psikolojisi ve pratikleri geliştirdiğini açıkça göstermektedir.

Amasra'lı Aziz Georgios'un Hayatı ve Mucizeleri

Amasra'lı Aziz Georgios, 8. yüzyılın ortalarında Amasra'nın yaklaşık 40 km doğusundaki Kromna'da (günümüz Kurucaşile) doğmuştur.⁶ Genç yaşta kilise yönetiminde bir kariyere başlamış, ancak daha sonra bu yolu terk ederek Amasra yakınlarındaki Agrioserike Dağı'nda bir münzevi olarak çileci bir yaşama çekilmiştir.⁶ Bu dağda mucizeleri ve ünü Amasra halkına büyük gurur ve sevinç getirmiş, çünkü onu "ev yapımı kahramanları" olarak görmüşlerdir.⁶ Aziz Georgios, daha sonra Bonyssa adlı bir manastır topluluğuna katılarak ruhani gelişimini sürdürmüştür.⁶

Yaklaşık 790 yılında Amasra piskoposluk makamı boşaldığında, Konstantinopolis Patriği Tarasios, imparatorun başka birini tercih etmesine rağmen Georgios'u bu göreve atamıştır.⁶ Georgios, Konstantinopolis'te piskopos olarak kutsanmıştır. Görev süresi boyunca Amasra piskoposluğunun otosefal (bağımsız) statüye yükseldiği belirtilmektedir.⁶ Aziz Georgios, piskopos olarak sadece ruhani görevlerini değil, aynı zamanda toplumsal sorumluluklarını da yerine getirmiştir. Hastaları iyileştirmiş, günahkarları ıslah etmiş, yoksulları zenginleştirmiş ve borçları ortadan kaldırmıştır. Onun döneminde şehirde genel bir refahın hüküm sürdüğü

anlatılır.⁶ Bu anlatılar, Aziz Georgios'un sadece dini bir lider olarak değil, aynı zamanda halkının maddi ve manevi refahına katkıda bulunan bir figür olarak kabul edildiğini göstermektedir. Aziz Georgios'un hayatı, özellikle Amasra'yı dış tehditlerden koruyan ve halkına umut veren mucizelerle doludur. En dikkat çekici mucizelerden biri, daha önce bilinmeyen Rusların Amasra'ya düzenlediği saldırıdır. Aziz Georgios'un hagiografisi ("Vita"), Rusları "barbarlıkları, vahşetleri ve zulümleriyle herkesçe bilinen bir halk" olarak tanımlar.⁷ Metne göre, Ruslar Aziz'in mezarını yağmalamak istemiş, ancak Aziz'in ilahi müdahalesiyle şehir kurtulmuştur.⁷ Bu olay, birçok tarihçi tarafından Rusların Güneydoğu Avrupa'ya göçünün ve Bizans İmparatorluğu ile ilk bilinen temaslarının en eski yazılı kaydı olarak kabul edilir.¹⁰ Bu olay, Amasra'nın sadece yerel bir dini figürün merkezi olmadığını, aynı zamanda Bizans-Rus ilişkilerinin erken dönemlerinde önemli bir jeopolitik olay sahnesi olduğunu göstermektedir. Bu durum, Amasra'nın Karadeniz'deki stratejik konumunu ve Bizans'ın kuzey komşularıyla olan dinamik ilişkisini vurgulayarak, yerel bir hagiografik anlatıyı daha geniş bir tarihsel bağlama oturtmaktadır. Bu saldırının tarihi konusunda akademik tartışmalar devam etmektedir; bazıları 825-830 arasına, bazıları 860 yılındaki Konstantinopolis baskınıyla ilişkilendirirken, bazıları ise 830'lu yılları işaret eder.⁷ Vita'da bu saldırı sırasında Amasra'da "kapalı bir tahkimat sisteminin" varlığından bahsedilmesi⁵, şehrin savunma yapısının önemini de göstermektedir. Vita'ya göre, Aziz Georgios'un koruyucu etkisi sadece Rus saldırısıyla sınırlı kalmamıştır. Bölgeyi hedef alan bir Arap istilası sırasında, Aziz'in köyleri dolaşarak sakinleri yaklaşan tehlikeye karşı uyardığı ve onları şehrin sağlam surlarının arkasına yönlendirdiği anlatılır.⁶ Ölümünden sonra bile, Aziz'in türbesinden mucizeler göstermeye devam ettiği, örneğin Amasra Nehri'nin taşmasını engelleyerek çevredeki kırsal alanı şiddetli sellerden koruduğu belirtilir.⁶ Aziz Georgios'un sadece ruhani bir lider değil, aynı zamanda şehrin ve kırsal hinterlandının fiziksel koruyucusu olarak tasvir edilmesi, Amasra halkı için onun "ev yapımı bir kahraman" olarak algılanmasını pekiştirmiştir. Bu durum, hagiografinin yerel kimliği ve sivil gururu nasıl şekillendirdiğini gösteren güçlü bir temadır ve Aziz'in Amasra'nın kültürel belleğindeki yerini sağlamlaştırmıştır. Onun bu çok yönlü koruyucu rolü, halkının günlük yaşamındaki ve savunmasındaki önemini vurgulamaktadır.

Tablo 1: Amasra'lı Aziz Georgios'un Hayatındaki Önemli Tarihler ve Olaylar

Tarih Aralığı	Olay	Kaynak	Ek Açıklama
~8. yüzyıl ortaları	Doğumu	⁶	Amasra'nın yaklaşık 40 km doğusundaki Kromna'da (günümüz Kurucaşile) doğmuştur.
~8. yüzyıl sonları	Kilise yönetiminde kariyer başlangıcı ve münzevi yaşama	⁶	Amasra yakınlarındaki Agrioserike Dağı'nda çileci bir yaşam

	çekilmesi		sürmüş, daha sonra Bonyssa Manastırı'na katılmıştır.
~790	Amasra Piskoposu olarak atanması	⁶	Konstantinopolis Patriği Tarasios tarafından atanmış, imparatorun tercihine rağmen bu göreve gelmiştir.
Görev süresi boyunca	Amasra Piskoposluğu'nun otosefal statüye yükselmesi	⁶	Şehrin dini öneminin artışı göstermektedir.
~802/807	Vefatı	⁷	İmparator Nikephoros I döneminin başlarında vefat etmiştir.
9. yüzyıl	Rus saldırısı (tarihlendirme tartışmalı)	⁵	Aziz'in mucizevi müdahalesiyle Amasra'nın kurtulduğu anlatılır. Rusların Bizans ile ilk temaslarından biri olarak kabul edilir.
Görev süresi ve sonrası	Arap saldırılarına karşı koruma ve sel kontrolü gibi mucizeler	⁶	Halkı surların arkasına yönlendirmesi ve ölüm sonrası nehir taşmasını engellemesi.
10. yüzyıl	"Aziz Georgios'un Hayatı" (Vita) el yazmasının günümüze ulaşması	⁶	Aziz'in hayatı ve mucizelerini anlatan tek birincil kaynak.
21 Şubat	Aziz Georgios'un anma günü	⁶	Ortodoks Kilisesi'nde aziz olarak anıldığı gün.

"Aziz Georgios'un Hayatı" (Vita): Tarihi Bir Kaynak Olarak Önemi

Amasra'lı Aziz Georgios'un hayatı ve mucizeleri, 10. yüzyıla ait tek bir el yazmasında (Paris, Bibliothèque nationale de France, gr. 1452, fols. 57r-75r) günümüze ulaşan "Aziz Georgios'un Hayatı" (Vita) adlı hagiografik metinde anlatılmaktadır.⁶ Bu metin, Bizans taşra yaşamı hakkında

"altın madeni" değerinde bilgiler sunmasıyla Bizans araştırmaları için eşsiz birincil kaynaklardan biridir.⁶ Metnin 19 folio boyunca Aziz'in hayatını ve mucizelerini detaylandırması, dönemin sosyo-kültürel yapısına dair zengin bir pencere açmaktadır.

Vita, Ortaçağ Karadeniz limanının işleyişi, taşra şehri ile kırsal hinterland arasındaki ilişi, sıkıntı zamanlarında savunma ve dayanıklılık psikolojisi, sivil gurur ve yerel kimlik gibi konularda nadir bilgiler sağlar.⁶ Metin, Aziz'in kökenleri, yetiştirilmesi, ruhani oluşumu, olgunluk dönemi başarıları ve ölüm sonrası mucizeleri gibi standart bir hagiografik yapıya sahiptir.⁶ Bu yapı, dönemin hagiografik geleneklerini yansıtırken, aynı zamanda anlatının tutarlılığını sağlar. Özellikle Aziz'in kendi ailesine bakmakla sınırlı kalmayıp, Amasra halkına ve çevresine hizmet etme beklentisi, Bizans hagiografisinde yerleşim temelli, yerel bağlılık fikrinin yaygınlığını göstermektedir.⁶

Eserin orijinal yazarlığı ve tarihlendirilmesi hala belirsizliğini korumaktadır. Çoğu akademisyen, metnin 9. veya 10. yüzyılda yazıldığı konusunda hemfikirdir.⁶ Vasily Vasilievsky ve Ihor şevenko gibi bazı araştırmacılar, eseri Aziz'in çağdaşı Ignatios Diyakoz'a atfeder ve 842 öncesine tarihlendirirken, Germaine da Costa-Louillet ve Wanda Wolska-Conus farklı görüşler sunmuştur.⁷ Athanasios Markopoulos ise eserin büyük kısmının Ignatios'a ait olduğunu, ancak Rus saldırısı bölümünün Patrik Photios'un etkisiyle (858-886 arası) daha sonra eklendiğini ne sürmüştür.⁷ Alexander Kazhdan ise, metnin İmparatoriçe İrene ve Nikephoros I ile yakın bağlarına rağmen ikonoklast karşıtı söylem eksikliği ve İmparator Nikephoros II Phokas'a (963-969) benzerlikler nedeniyle 10. yüzyılın sonlarına tarihlendirilebileceğini belirtmiştir.⁷ Vita'nın yazarlığı ve tarihlendirilmesi üzerine süregelen akademik tartişmalar, hagiografik metinlerin sadece dini anlatılar olmadığını, aynı zamanda Bizans tarihi, kültürü ve siyaseti hakkında değerli, ancak dikkatli yorumlanması gereken kaynaklar olduğunu göstermektedir. Bu tartişmalar, tarihçilerin birincil kaynaklardan bilgi çıkarırken karşılaştıkları zorlukları ve uyguladıkları metodolojik titizliği ortaya koymaktadır. Vita, bu yönüyle Bizans taşra yaşamına dair benzersiz bir pencere sunmaktadır.

Amasra'da Aziz Georgios'un İzleri ve Konumlar

Amasra'da Aziz Georgios'a doğrudan adanmış, günümüze ulaşan spesifik bir kilise veya manastır bulunmamakla birlikte¹³, onun yaşadığı döneme ve etkisine tanıklık eden önemli Bizans yapıları ve kalıntıları mevcuttur.

Fatih Camii (Eski Bizans Kilisesi): Amasra Kalesi içinde yer alan Fatih Camii, aslen 9. yüzyılda inşa edilmiş bir Bizans kilisesidir.⁴ Amasra'nın 1460/1461 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından fethi sırasında camiye çevrilmiştir.²⁰ Bu kilisenin orijinal adı kesin olarak bilinmemekle birlikte, kaynaklarda "Eski Kilise" veya "Amasra Kilisesi" olarak anılmıştır.²² Yapının 9. yüzyıla ait olması, Aziz Georgios'un piskoposluk dönemine (yaklaşık 790 yılında atanmıştır) veya ölümünden kısa bir süre sonrasına denk gelmesi açısından büyük önem taşır. Bu yapı, Aziz'in yaşadığı ve hizmet ettiği dönemin mimari bir tanığıdır ve Amasra'daki en somut Bizans miraslarından biridir. Fatih Camii'nin Bizans kilisesi olarak 9. yüzyılda inşa edilmiş olması, Aziz Georgios'un yaşamış olduğu

döneme ait Amasra'daki en somut ve günümüzde ziyaret edilebilir yapısal bağlantıyı sunar. Bu, ziyaretçilerin Aziz'in hikayesini şehrin fiziksel dokusuyla ilişkilendirmesi ve tarihi daha somut bir şekilde deneyimlemesi için kritik bir noktadır.

Amasra Kalesi ve Surları: Aziz Georgios'un Vita'sında bahsedilen Rus saldırısı sırasında Amasra'da "kapalı bir tahkimat sisteminin" varlığı ⁵, şehrin savunma yapısının önemini vurgular. Amasra Kalesi ve onu çevreleyen surlar, Bizans döneminde şehrin askeri ve stratejik öneminin bir göstergesidir. Aziz'in Arap saldırıları sırasında halkı surların arkasına yönlendirmesi de ⁶ bu tahkimatların aktif bir rol oynadığını ve şehrin savunmasında merkezi bir konumda olduğunu gösterir. Bugün ayakta duran kale kalıntıları, bu tarihi olaylara tanıklık etmiştir ve şehrin geçmişteki direncini simgeler.

Agrioserike Dağı ve Bonyssa Manastırı: Aziz Georgios'un çilecilik yaptığı Agrioserike Dağı'nın Amasra yakınlarında olduğu ve daha sonra katıldığı Bonyssa Manastırı'nın da bölgede yer aldığı belirtilmektedir. ⁶ Bu konumların kesin yerleri günümüzde tam olarak belirlenemese de, Amasra'nın kırsal hinterlandının Aziz'in ruhani yolculuğunda önemli bir rol oynadığını ve şehrin sadece kentsel çekirdeğinden ibaret olmadığını göstermektedir. Bu, Aziz'in yerel çevreyle olan bağıını vurgular.

Amasra Müzesi: Amasra Müzesi, Bizans dönemine ait çeşitli arkeolojik buluntulara ev sahipliği yapmaktadır. Burada sergilenen haç kolyeler, kandiller, seramikler ve sikkeler ⁶, Aziz Georgios'un yaşadığı dönemin günlük yaşamına ve dini pratiklerine dair değerli ipuçları sunar. Bu eserler, Vita'da anlatılan "taşra Bizans yaşamı"nın ⁶ somut kanıtlarıdır ve ziyaretçilere Aziz'in hizmet ettiği toplum hakkında görsel ve dokunsal bir bağlam sağlar. Amasra Müzesi'ndeki Bizans dönemi eserleri, Aziz Georgios'un yaşadığı sosyo-kültürel ortamı somutlaştırarak, sadece tarihsel olayları değil, aynı zamanda o dönemin insanların inançlarını, yaşam tarzlarını ve ekonomik faaliyetlerini anlamak için bir köprü görevi görmektedir.

Tablo 2: Amasra'da Aziz Georgios ile İlişkili Tarihi Konumlar

Konum Adı	Aziz Georgios ile Bağlantısı	Mevcut Durumu/Önemi	Kaynak
Fatih Camii	Aziz Georgios'un piskoposluk dönemine denk gelen 9. yüzyıl Bizans kilisesi olarak inşa edilmiştir.	Günümüzde cami olarak kullanılmakta, Amasra Kalesi içinde yer almaktadır. Amasra'daki en somut Bizans miraslarından biridir.	⁴
Amasra Kalesi ve Surları	Aziz Georgios'un Vita'sında bahsedilen Rus saldırısı sırasında "kapalı tahkimat sistemi"nin varlığına	Bizans döneminden kalma sur kalıntıları günümüzde de görülebilir, şehrin stratejik önemini ve	⁴

	işaret eder. Aziz'in Arap saldırıları sırasında halkı surların arkasına yönlendirdiği anlatılır.	direncini simgeler.	
Agrioserike Dağı	Aziz Georgios'un çilecilik yaptığı ve münzevi yaşama çekildiği yerdir.	Kesin konumu günümüzde bilinmemekle birlikte, Amasra'nın kırsal çevresinde olduğu belirtilir.	⁶
Bonyssa Manastırı	Aziz Georgios'un çileci yaşamının bir parçası olarak katıldığı manastır topluluğudur.	Kesin konumu günümüzde bilinmemektedir.	⁶
Amasra Müzesi	Aziz Georgios'un yaşadığı döneme ait Bizans eserleri (haç kolyeler, kandiller, seramikler, sikkeler) sergilenmektedir.	Ziyaretçilere Bizans Amasra'sının günlük yaşamı ve maddi kültürü hakkında somut bilgiler sunar.	⁶

Aziz Georgios'un Mirası ve Anma Günü

Amasra'lı Aziz Georgios, Ortodoks Kilisesi'nde bir aziz olarak tanınmakta ve anma günü 21 Şubat'tır.⁶ Onun hayatı ve mucizeleri, sadece dini bir anlatı olmanın ötesinde, Amasra'nın tarihsel kimliğinin ve kültürel mirasının ayrılmaz bir parçasıdır. Şehrin zor zamanlarda gösterdiği direncin ve yerel halkın kendi "ev yapımı kahramanlarına" duyduğu gururun bir sembolü olmuştur.⁶ Aziz Georgios, Amasra'nın geçmişle olan canlı bağına temsil eden, şehrin koruyucu azizi olarak anılmaya devam edecektir. Onun hikayesi, Amasra'nın sadece doğal güzellikleriyle değil, aynı zamanda derin tarihsel ve ruhani mirasıyla da bir bütün olduğunu göstermektedir.

Sonuç: Amasra'nın Tarihi Derinliğinde Aziz Georgios

Amasra'lı Aziz Georgios'un hikayesi, sadece bir azizin biyografisi değil, aynı zamanda Bizans İmparatorluğu'nun Karadeniz'deki önemli bir liman kentinin, Amasra'nın, stratejik önemini, dini yaşamını, dış tehditlere karşı mücadelesini ve kültürel kimliğini yansıtan zengin bir anlatıdır. Onun Vita'sı, akademik tartışmalara rağmen, dönemin taşra yaşamına dair eşsiz bilgiler sunan birincil bir kaynak olmaya devam etmektedir. Bu metin, Bizans İmparatorluğu'nun uzak bir

köşesindeki yaşamın karmaşıklığını ve zenginliğini anlamak için vazgeçilmez bir kaynaktır. Amasra'yı ziyaret edenler, Fatih Camii'nin duvarlarında, kale surlarında ve Amasra Müzesi'nin sergilerinde Aziz Georgios'un ruhunu ve onunla birlikte Bizans Amasra'sının derin izlerini bulabilirler. Bu konumlar, Aziz'in yaşadığı dönemin somut kanıtları olarak, ziyaretçilere geçmişle canlı bir bağ kurma fırsatı sunar. Aziz Georgios, Amasra'nın geçmişle olan canlı bağını temsil eden, şehrin koruyucu azizi olarak anılmaya devam edecektir. Onun mirası, Amasra'nın sadece doğal güzellikleriyle değil, aynı zamanda zengin tarihsel ve kültürel dokusuyla da bir bütün olduğunu vurgulamaktadır.

Works cited

1. The Life of Saint George, accessed on July 1, 2025, <https://ordersofstgeorge.org/the-life-of-saint-george/>
2. www.thebyzantinelegacy.com, accessed on July 1, 2025, [https://www.thebyzantinelegacy.com/amasra#:~:text=Amastris%20\(modern%20Amasra\)%20is%20a.and%20as%20a%20military%20base.](https://www.thebyzantinelegacy.com/amasra#:~:text=Amastris%20(modern%20Amasra)%20is%20a.and%20as%20a%20military%20base.)
3. Amastris - The Byzantine Legacy, accessed on July 1, 2025, <https://www.thebyzantinelegacy.com/amasra>
4. Amasra Kalesinin Derinlemesine Tarihi, accessed on July 1, 2025, <https://amasra.com.tr/amasra-kalesinin-derinlemesine-tarihi/>
5. 103 AMASRA KALESİ'NE DAİR KORUMA ÖNERİLERİ1 PROTECTION RECOMMENDATIONS FOR AMASRA CASTLE РЕКОМЕНДАЦИИ ПО 3 - DergiPark, accessed on July 1, 2025, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/861021>
6. Vita of St George of Amastris (Cahit Mete Oguz) | Medieval Black ..., accessed on July 1, 2025, <https://medievalblackseaproject.princeton.edu/vita-of-st-george-of-amastris-cahit-mete-oguz/>
7. George of Amastris - Wikipedia, accessed on July 1, 2025, https://en.wikipedia.org/wiki/George_of_Amastris
8. Anadolu'daki Bazı Aziz Kültlerinin Geç Antik Çağ Sonrasında Kuzeybatı Karadeniz'in Sosyoekonomik ve Dini - DergiPark, accessed on July 1, 2025, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1735601>
9. Anadolu Azizi ve Azizeler Saints of Asia PDF - Scribd, accessed on July 1, 2025, <https://www.scribd.com/document/487474084/Anadolulu-Aziz-ve-Azizeler-Saints-of-Asia-pdf>
10. Paphlagonian expedition of the Rus' - Wikipedia, accessed on July 1, 2025, https://en.wikipedia.org/wiki/Paphlagonian_expedition_of_the_Rus%27
11. "The Vita of St George of Amastris," in "The Material Culture of the Medieval Black Sea," Medieval Black Sea Project, edited by Teresa Shawcross et al. - OSF, accessed on July 1, 2025, https://osf.io/4mz5v_v1/
12. Saint George, Bishop of Amastris on the Black Sea - Troparion & Kontakion, accessed on July 1, 2025, <https://www.oca.org/saints/troparia/2019/02/21/100577-saint-george-bishop-of-amastris-on-the-black-sea>
13. Aziz George (St.George) Kilisesi | Ihlara Vadisi Kapadokya - Voyelo Travel,

- accessed on July 1, 2025, <https://voyelo.com/tr/aziz-george-kilisesi/>
14. Aziz George Kilisesi • Konumu, Fotoğrafları ve Hakkındaki Bilgiler - K lt r Envanteri, accessed on July 1, 2025, <https://kulturenvanteri.com/yer/aziz-george-kilisesi-2/>
 15. Anemotia'daki Aziz Georgios kilisesi - Visit Lesvos, accessed on July 1, 2025, <https://www.visitlesvos.gr/tr/pois/the-church-of-aghios-georgios-at-anemotia/>
 16. Aziz George Manastırı | Filistin'i Keşfedin, accessed on July 1, 2025, <https://tourpalestine.ps/tr/listing/st-george-monastery>
 17. Aziz Giorgi Kilisesi (Kurbınovo) - Vikipedi, accessed on July 1, 2025, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Aziz_Giorgi_Kilisesi_\(Kurbınovo\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Aziz_Giorgi_Kilisesi_(Kurbınovo))
 18. Rumlar'ın Aziz George Kilisesi - Mağusa Suriçi Derneği, accessed on July 1, 2025, <https://magusasurici.com/heritage/23>
 19. Aziz Giorgi Kilisesi (Staro Nagoriçane) - Vikipedi, accessed on July 1, 2025, [https://tr.wikipedia.org/wiki/Aziz_Giorgi_Kilisesi_\(Staro_Nagori%C3%A7ane\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Aziz_Giorgi_Kilisesi_(Staro_Nagori%C3%A7ane))
 20. Fatih Camii - Amasra - Bartın Valiliği Kurumsal İnternet Sitesi, accessed on July 1, 2025, <http://www.bartın.gov.tr/fatih-camii---amasra>
 21. Amasra'nın 1460 yılında, Fatih Sultan Mehmet tarafından fethi sırasında camiye çevrilen yapı, 9. yüzyılda Amasra Kalesi içerisinde yapılmış eski bir Bizans Kilisesidir. Dönemin tüm yapı özelliklerini taşıyan yapının Narthex (İlk - Tarihi Mekanlar Kişisel Ansiklopedi Erol ŞAŞMAZ, accessed on July 1, 2025, <https://www.turkiyenintarihieserleri.com/?oku=2726>
 22. Fatih Camii, Amasra • Konumu, Fotoğrafları ve Hakkındaki Bilgiler - Kültür Envanteri, accessed on July 1, 2025, <https://kulturenvanteri.com/yer/fatih-camii-amasra/>
 23. F T H CAM   - TDV İsl m Ansiklopedisi, accessed on July 1, 2025, <https://islamansiklopedisi.org.tr/fatih-camii--amasra>
 24. Antik Dönemde Amasra & Sikkeleri, accessed on July 1, 2025, <https://amasra.com.tr/antik-donemde-amasra-sikkeleri/>